

TOM WAES

De wereld rond in 50 landen

verhalen, tips & tricks van 10 jaar

REIZEN WAES

INHOUD

1 – Wat schaft de pot? 11

ETEN EN DRINKEN

- ✂ Thorrablot in IJsland 12
- ✂ Clandestien eten in Venezuela 14
- ✂ Gastvrijheid in Albanië 15
- ✂ *Kava* in Vanuatu 16
- ✂ Teelballenstoofpot in Servië 17
- ✂ Maagdelijke jongenseieren in China 19
- ✂ Radioactieve tomaten in Oekraïne 20
- ✂ Eekhoorn in het Verenigd Koninkrijk 22
- ✂ Hond in Noord-Korea 22
- ✂ Eendenmosselen in Spanje 22
- ✂ *Food challenges* in de Verenigde Staten en Japan 22
- ✂ Eenzaam restaurant op Pitcairn 23

LIJSTJES

- Smakelijke sensaties 24
- Memorabele markten 25

2 – Niets is voor altijd 27

LEVEN DAT DREIGT TE VERDWIJNEN

- ✂ *Haenyeo*-duiksters in Zuid-Korea 28
- ✂ Eeuwige bliksem in Venezuela 30
- ✂ Dharavi-sloppenwijk in India 31
- ✂ Rendierherders in Samiland 33
- ✂ Witte neushoorn in Kenia 34

- ✂ Dorpsleven in IJsland 36
- ✂ Tuvalu 37
- ✂ Honderdjarige tatoeëerder in de Filipijnen 39
- ✂ Stammen in Vanuatu 39
- ✂ Nomaden in Mongolië 40
- ✂ *Magic bus* in de Verenigde Staten 40
- ✂ IJskap in Groenland 40

LIJSTJES

- Gemiste gebeurtenissen 42
- Geheim gehouden 43

3 – Geloof het of niet 44

GELOOF EN RELIGIE

- ✂ Joods nieuwjaar in Oekraïne 46
- ✂ Verering van de fallus in Bhutan 47
- ✂ Voodoo in Haïti 48
- ✂ Santa Muerte in Mexico 50
- ✂ Moon-sekte in Paraguay 51
- ✂ *Jump for Jesus* in de Verenigde Staten 53
- ✂ Sikhs in België 54
- ✂ Amish in de Verenigde Staten 56
- ✂ Szeptucha in Polen 57
- ✂ Soefisme in Kosovo 57
- ✂ Protestanten in Noord-Ierland 57
- ✂ Atheïsme in China 57

LIJSTJES

- Magische momenten 58
- Impactvolle initiatieven 59

4 – De aanhouder wint 61

SPORT, SPEL EN FEESTEN

- ✱ *Lelo burti* in Georgië 62
- ✱ *Rarájipari* in Mexico 64
- ✱ Geheugensport in Mongolië 65
- ✱ Jarramplas in Spanje 67
- ✱ Hadaka Matsuri in Japan 68
- ✱ Boogschieten in Bhutan 70
- ✱ Stenen ketsen in de Verenigde Staten 71
- ✱ Waterbaktoernooi in België 73
- ✱ Arctische sporten in Groenland 73
- ✱ Domino in het Verenigd Koninkrijk 73
- ✱ *Te Ano* op Tuvalu 73
- ✱ *Ulama* in Mexico 74

LIJSTJES

Rare records 76

Speciale standbeelden 77

5 – Te land, ter zee en in de lucht 79

VERVOER

- ✱ Riksjá's in Bangladesh 80
- ✱ Kabelbaan in Mexico 82
- ✱ Fietsen in Rwanda 83
- ✱ Vrachtschip naar Pitcairn 85
- ✱ *Lowriders* in de Verenigde Staten 86
- ✱ *Taptaps* in Haïti 88
- ✱ Tokkelbaan in Colombia 89
- ✱ *Jeepney* in de Filipijnen 91
- ✱ Paardrijden in de Verenigde Staten 91

- ✂ Helikopter in Brazilië 91
- ✂ Mototaxi in Iran 91
- ✂ Yugo in Servië 92

LIJSTJES

- Verrassend vervoer 94
- Roerende routes 95

6 – Allemaal beestjes 97

DIEREN

- ✂ Duiven in China 98
- ✂ Beren en muggen in de Verenigde Staten 100
- ✂ Gorilla's in Rwanda 101
- ✂ Bengaalse tijgers in Bangladesh 102
- ✂ Stieren in Spanje 103
- ✂ Krokodillen in Sierra Leone 105
- ✂ Slangen in Egypte 107
- ✂ Zalm in de Verenigde Staten 109
- ✂ Safari in Zuid-Soedan 109
- ✂ IJsberen in Noorwegen 109
- ✂ Reuzenschildpad op Pitcairn 109
- ✂ Tapir in Paraguay 110

LIJSTJES

- Sublieme souvenirs 112
- Merkwaardige musea 113

7 – Horen, zien en ... ruiken, proeven, voelen 115

LAAT AL JE ZINTUIGEN PRIKKELLEN

- ✱ Cannabis in Albanië 116
- ✱ Mannenkoor in Nederland 117
- ✱ Kogelvrije kleding in Colombia 118
- ✱ Toetertaal in Egypte 120
- ✱ IJzeren-kruis-kungfu in Taiwan 121
- ✱ Oliebad in Azerbeidzjan 123
- ✱ Levend begraven in Zuid-Korea 124
- ✱ Kappersbeurten in Noord-Korea en Brussel 126
- ✱ Rampenervaring in Japan 126
- ✱ Tourist Trophy-races op het eiland Man 127
- ✱ Narco-*corrido's* in Mexico 127
- ✱ Uitbarstende vulkaan op Vanuatu 127

LIJSTJES

Loco locaties 128

Ongewoon overnachten 129

8 – The good, the bad and the ugly 131

HET MOOISTE EN LELIJKSTE VAN DE WERELD

- ✱ Mooi: droogvallen op een wad in Nederland 132
- ✱ Mooi: Yangykala-canyon in Turkmenistan 133
- ✱ Lelijk: bruinkoolcentrale in Polen 134
- ✱ Mooi: heilige berg Paektu in Noord-Korea 136
- ✱ Lelijk: *Rijk der Kleine Mensen* in China 138
- ✱ Lelijk: kamelenrace in Dubai 139
- ✱ Mooi: duiken onder het ijs in Groenland 140
- ✱ Lelijk: Ku Klux Klan in de Verenigde Staten 142
- ✱ Mooi: lokale bergbeklimmers in Pakistan 142

- ✂ Lelijk: duurste privéwoning ter wereld in India 143
- ✂ Mooi: betonnen jungle in Brazilië 143
- ✂ Lelijk: scheepssloperijen in Bangladesh 143

LIJSTJES

- Té toeristisch 144
- Vurig verlanglijstje 145

9 – Aan de ribben blijven plakken 147

AANGRIJPENDE MOMENTEN

- ✂ Noodhulp in Afrika 148
- ✂ Gesprek op straat in Iran 151
- ✂ *Safe parkings* in de Verenigde Staten 152
- ✂ De grens van Georgië met Zuid-Ossetië 154
- ✂ *Ebola Survivors Football Club* in Sierra Leone 155
- ✂ Bloedwraak in Albanië 157
- ✂ Illegaal de grens over in Mexico 158
- ✂ Treinkaping in Nederland 160
- ✂ Herdenkingsmonument en verzoeningsdorpen in Rwanda 160
- ✂ Moordhoofdstad in Venezuela 161
- ✂ *Gloves Not Guns* in de Verenigde Staten 161
- ✂ De frontlinie in Oekraïne 161

REISTIPS 162

ALLE LANDEN VAN REIZEN WAES 174

Wat schaft de pot?

ETEN EN DRINKEN

Over smaken en kleuren valt niet te twisten, luidt het bekende gezegde. We hebben allemaal een andere voorkeur. En toch: sommige gerechten vindt bijna iedereen lekker en bij het zien of ruiken van andere brouwsels fronsen we meteen de wenkbrauwen. Tijdens mijn reizen heb ik gezien hoe divers voedsel kan zijn, maar ook hoe universeel de liefde voor eten is.

Eten en drinken zijn een cruciaal onderdeel van elke cultuur. Overal waar ik kwam speelden ze een grote rol in de verhalen die ik hoorde en bij de mensen die ik ontmoette. Voedsel is een noodzaak om te overleven, maar we genieten er ook van. En het is vaak een verbindende traditie die veel zegt over de geschiedenis van een land. Samen eten met de plaatselijke bevolking is dus niet alleen een manier om de lokale smaken te ontdekken, het is ook een venster op de ziel van een gemeenschap.

Soms was het een uitdaging om bepaalde gerechten te proeven. Maar bij mensen aan tafel schuiven, bracht me altijd dichtbij hun cultuur en manier van leven. Al was het niet altijd lekker, die momenten waren meer dan de moeite waard. En gelukkig was het vaak ook echt wel overheerlijk.

Mag ik u een sneetje zure ramstestikel en een blokje rotte haai aanbieden?

THORRABLOT IN IJSLAND

IJsland is prachtig. Maar het weer is er extreem en erg veranderlijk. Ik bezocht het land in de winter, een seizoen zonder veel toeristen. Ik trok dan ook nog eens naar het noorden, een regio waar zelfs in de zomer weinig mensen komen. Rondrijden met een gewone auto kon ik vergeten, ik had echt een terreinwagen nodig die extreme situaties aankon. En een goede gids: zo'n trip zonder begeleiding maken, zou onverantwoord gevaarlijk zijn. Bijkomend voordeel: mijn gids Alfreð Gíslason had me uitgenodigd bij vrienden om een bijzonder feest te vieren.

Thorrablót, of zoals de IJslanders het schrijven *Þorrablót*, wordt een maand lang gevierd. Het is een traditioneel midwinterfeest, genoemd naar de oude IJslandse maand *Þorri*, die ongeveer liep van wat wij nu kennen als de tweede helft van januari tot de tweede helft van februari. Het feest is een eerbetoon aan de eiland-

bewoners hun afkomst en cultuur dat draait om eten, drinken en gezelligheid. Maar het eten ... dat is een verhaal apart.

De festiviteiten vonden plaats in een schuur in de vulkanische regio Mývatn. Ik werd er verwelkomd door een groep uitgelaten mensen die al flink in de feeststemming waren. De tafel stond vol met bizarre gerechten die je niet zo vlug in een restaurant geserveerd zult krijgen. Denk aan ramstestikels gefermenteerd in zure melk, schapenhoofd inclusief de oogballen, walvisblubber, zure zeehondenvin, gekookte schapenpoten en gefermenteerde zeevogeleieren. En het absolute hoogtepunt, of dieptepunt: *hákarl*, gefermenteerde haai. Fermentatie is een biologisch proces waarbij micro-organismen zoals bacteriën, gisten of schimmels suikers omzetten in andere stoffen zoals alcohol, zuur of gas, vaak gebruikt om voedsel te bewaren of smaak te verbeteren. Vroeger werd het vaak toegepast. Het was een historische noodzaak om voedsel te conserveren in een land met beperkte landbouw mogelijkheden en lange, strenge winters. Sommige lokale ingrediënten worden ook pas eetbaar na fermentatie.

Sommige dingen opeten is echt wel een uitdaging. De IJslanders

vinden ze zelf vaak niet eens lekker, maar het gaat om de gezelligheid en de traditie, het zijn oude gerechten. Ze spoelen alles door met Brennivín, een brandewijn gemaakt van aard-appelen, bijgenaamd 'zwarte dood'. En geloof me, die naam is niet overdreven. Ik probeerde de verschillende gerechten en moest soms echt mijn best doen om niet te kokhalzen, tot groot jolijt van mijn tafelgenoten. Ik begreep meteen waarom de shotjes nodig waren.

Veel mensen noemen *hákarl* het slechtste wat ze ooit gegeten hebben. Dat zul je wel geloven als ik vertel dat de Groenlandse haai, waarvan het vlees afkomstig is, geen nieren heeft en daardoor bepaalde afvalstoffen niet kan uitscheiden. Daarom moet het vlees eerst weken tot maanden rotten in de grond, voor het veilig geconsumeerd kan worden. Daarna moet het nog een hele tijd drogen in de wind. Na dat proces is het dan misschien niet meer giftig, aantrekkelijk is iets anders. Het ziet eruit als een dikke kaas en heeft een ontzettend penetrante ammoniakgeur. Die maakt het eten net zo moeilijk, je wilt er gewoon niet eens aan beginnen. Want de smaak op zich is minder erg dan je verwacht, al kan ik het gerecht bezwaarlijk lekker noemen. Absoluut

een ervaring die ik niet gauw zal vergeten.

Thorrablot is meer dan alleen eten. Tijdens het feest werd er ook gezongen, gedanst en gelachen. Het is een moment waarop de IJslanders hun Vikingroots vieren, hun geschiedenis eren en trots zijn op hun cultuur. Ze vertellen verhalen, spelen spelletjes en praten tot in de vroege ochtend. Het is een intens moment waarop een hele familie, vriendenkring, gemeenschap elkaar treft. Een kans om samen te komen en te genieten. En dat doet deugd, dat voel je aan alles.

Toen ik 's avonds laat vertrok, of misschien was het eerder 's ochtends vroeg, werd ik buiten getrakteerd op het noorderlicht. Een schitterende afsluiter van een memorabele avond. Als je ooit naar IJsland reist, overweeg dan om in de winter te gaan en, naast de populaire toeristenlocaties in het zuiden, ook het noorden te bezoeken. De streek is onherbergzaam, de natuur wild en soms gevaarlijk, dus laat je goed begeleiden. En vraag dan aan je gids of je ergens mag aansluiten bij dit bijzondere midwinterfeest, hoe vreemd het eten ook mag zijn.

© 2025 Uitgeverij Manteau / Standaard Uitgeverij nv,
Franklin Rooseveltplaats 12, B-2060 Antwerpen en VRT 1
Naar een idee van De Mensen

Vertegenwoordiging in Nederland
New Book Collective Utrecht
www.newbookcollective.com

Eerste druk september 2025

AUTEUR

Tom Waes

REDACTIE

Bart Verbeeck

OMSLAGONTWERP, BEELDEN EN BINNENWERK

Leen Depooter – quod. voor de vorm.

Met dank aan VRT 1 en alle mensen van De Mensen

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Niets uit dit boek mag op enigerlei wijze worden gebruikt of gereproduceerd voor het trainen van kunstmatige-intelligentietechnologieën of -systemen. Dit werk mag niet gebruikt worden voor tekst- en datamining (artikel 4, lid 3 Richtlijn (EU) 790/2019).

Ondanks alle zorg die aan de samenstelling van de uitgave werd besteed, kan de redactie of de auteur noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze publicatie zou kunnen voorkomen.

ISBN 978 90 223 4182 7

NUR 500

D/2025/0034/261